

Byla C-420/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. rugsėjo 9 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Sofijski rayonen sad (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. rugpjūčio 7 d.

Kaltinamasis baudžiamojoje byloje:

HN

Pagrindinės bylos dalykas

Baudžiamoji byla, iškelta trečiosios valstybės piliečiui, kuris negali pats dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme, nes Bulgarijos institucijos jį grąžino į kilmės šalį ir jam nustatė „draudimą atvykti į Bulgarijos Respubliką ir joje gyventi“.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas, SESV 267 straipsnio antra pastraipa.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar leidžiama 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 1 dalyje numatytą kaltinamųjų teisę patiems dalyvauti nagrinėjant jų bylą teisme apriboti nacionalinės teisės nuostatomis, pagal kurias oficialiai kaltinamiems užsieniečiams galima nustatyti administracinį draudimą atvykti į šalį, kurioje vyksta baudžiamosios bylos nagrinėjimas, ir joje gyventi?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar įvykdytos 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų

nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 2 dalies a ir (arba) b punktuose nustatytos sąlygos dėl bylos nagrinėjimo teisme nedalyvaujant kaltinamam užsieniečiui, kai jis buvo tinkamai informuotas apie baudžiamąją bylą ir neatvykimo pasekmes ir jam atstovauja įgaliotas advokatas, kurį pasirinko kaltinamasis arba kurį paskyrė valstybė, tačiau jis pats negali atvykti į teismo posėdį, nes jam pagal administracinę procedūrą buvo nustatytas draudimas atvykti į šalį, kurioje vyksta baudžiamosios bylos nagrinėjimas, ir joje gyventi?

3. Ar leidžiama 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 1 dalyje numatytą kaltinamojo teisę dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme nacionalinės teisės nuostatomis transformuoti į šio asmens procesinę pareigą? Konkrečiai: ar valstybės narės taip užtikrintų aukštesnio lygio apsaugą, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 48 konstatuojamąją dalį, ar, priešingai, toks veikimo būdas būtų nesuderinamas su jos 35 konstatuojamąja dalimi, kurioje nurodyta, kad kaltinamojo teisė nėra absoliuti ir jos gali būti atsisakoma?

4. Ar leidžiama, kad kaltinamasis aiškiai iš anksto per ikiteisminį tyrimą atsisakytų 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės pačiam dalyvauti nagrinėjant jo bylą, jei kaltinamasis buvo informuotas apie neatvykimo pasekmes?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 35 ir 48 konstatuojamosios dalys, 8 straipsnio 1 ir 2 dalys

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Nakazatelen kodeks (Baudžiamasis kodeksas, Bulgarija; toliau – NK)

93 straipsnio 7 punktas:

„Sunkus nusikaltimas yra nusikalstama veika, už kurią pagal teisės aktus numatytas ilgesnis kaip penkerių metų laisvės atėmimas, laisvės atėmimas iki gyvos galvos arba laisvės atėmimas iki gyvos galvos be galimybės jį pakeisti [terminuotu laisvės atėmimu].“

308 straipsnio 1 ir 2 dalys:

„1. Asmuo, kuris pagamina netikrą oficialų dokumentą arba suklastoja oficialų dokumentą, siekdamas juo pasinaudoti, baudžiamas už dokumentų klastojimą laisvės atėmimu iki trejų metų.

2. Jei veikos pagal 1 dalį objektas <...> yra Bulgarijos arba užsienio šalies asmens dokumentai <...>, baudžiama laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.“

316 straipsnis:

„Bausmė, numatyta pirmesniuose šio skyriaus straipsniuose, taip pat taikoma asmeniui, kuris sąmoningai naudojasi netikru arba suklastotu dokumentu, <...> jei jis negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už dokumento gaminimą.“

Nakazatelno-protsesualen kodeks (Baudžiamąjo proceso kodeksas, Bulgarija; toliau – NPK)

247b straipsnio 1 dalis:

„Teisėjo pranešėjo nurodymu kaltinamajam įteikiama kaltinamojo akto kopija. Įteikiant kaltinamąjį aktą kaltinamasis informuojamas apie parengiamojo posėdžio surengimą ir 248 straipsnio 1 dalyje nurodytus klausimus, apie teisę atvykti su gynėju ir galimybę 94 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais prašyti paskirti gynėją, taip pat apie aplinkybę, jog baudžiamoji byla gali būti nagrinėjama ir sprendimas priimamas kaltinamajam nedalyvaujant, jei įvykdytos 269 straipsnyje nustatytos sąlygos.“

248 straipsnio 1 dalis:

„Parengiamajame posėdyje nagrinėjami klausimai,

- 1) ar teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą;
- 2) ar yra priežasčių, dėl kurių turi būti nutrauktas arba sustabdytas bylos nagrinėjimas;
- 3) ar per ikiteisminį tyrimą buvo padarytas esminis procesinių taisyklių pažeidimas, dėl kurio buvo apribotos kaltinamojo, nukentėjusiojo ar jo paveldėtojų procesinės teisės ir kuris turi būti atitaisytas;

<...>.“

269 straipsnio 1 ir 3 dalys:

„1. Baudžiamosiose bylose, kuriose kaltinama sunkiu nusikaltimu, kaltinamojo dalyvavimas nagrinėjant jo bylą teisme yra privalomas.

<...>

3. Jei tai netrukdo išsiaiškinti objektyvią tiesą, byla teisme gali būti nagrinėjama nedalyvaujant kaltinamajam, kai:

<...>

- 4) kaltinamasis gyvena ne Bulgarijos Respublikoje ir
- a) jo gyvenamoji vieta nežinoma;
 - b) dėl kitų priežasčių neįmanoma jam įteikti teismo šaukimo;
 - c) teismo šaukimas jam buvo įteiktas tinkamai, tačiau jis nenurodė pagrįstų neatvykimo priežasčių.“

Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria (Užsieniečių Bulgarijos Respublikoje įstatymas, toliau – *ZChRB*)

10 straipsnis:

„1. Užsieniečiui turi būti neišduodama viza arba neleidžiama atvykti, kai:

<...>

7) jis bandė atvykti arba vykti tranzitu naudodamasis netikrais arba suklastotais dokumentais ar netikra arba suklastota viza arba netikru arba suklastotu leidimu gyventi šalyje;

<...>

22) turima informacijos, kad jo atvykimo tikslas yra vykimas tranzitu per šalį siekiant imigruoti į trečiąją valstybę.

<...>

2. 1 dalyje nurodytais atvejais galima užsieniečiui išduoti vizą arba leisti atvykti į Bulgarijos Respublikos teritoriją dėl humanitarinių priežasčių arba būtinybės ginti valstybės interesus arba vykdyti tarptautinius įsipareigojimus.“

41 straipsnis:

„Užsienietis turi būti grąžinamas, kai:

<...>

5) nustatoma, kad jis atvyko teisėtai kirtęs šalies sieną, tačiau bando išvykti per tam neskirtą sienos perėjimo punktą arba naudodamasis netikru arba suklastotu pasu ar pasui lygiaverčiu dokumentu.“

42h straipsnis:

„1. Draudimas atvykti į Europos Sąjungos valstybių narių teritoriją ir joje gyventi turi būti nustatomas, kai:

1) įvykdytos 10 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos;

<...>

4. Draudimas atvykti gali būti nustatomas kartu su prievartos priemone pagal 40 straipsnio 1 dalies 2 punktą arba 41 straipsnį, jei įvykdytos 10 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos.“

Faktinių aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 HN yra Albanijos pilietis. Jis nemoka bulgarų kalbos, todėl su juo kalbamasi albanų kalba padedant teisminių institucijų paskirtam vertėjui.
- 2 2020 m. kovo 11 d. policijos įstaigos nurodymu HN buvo sulaikytas ne ilgiau kaip 24 valandoms dėl tą pačią dieną nustatyto dokumentų klastojimo fakto, t. y. bandymo išvykti iš Bulgarijos teritorijos per sienos perėjimo punktą Sofijos oro uoste naudojantis netikrais oficialiais užsienio šalies asmens dokumentais.
- 3 Dar tą pačią dieną, 2020 m. kovo 11 d., pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl nustatytos nusikalstamos veikos.
- 4 2020 m. kovo 12 d. *Granichno politseysko upravlenie Sofia* (Sofijos pasienio policijos tarnyba, toliau – *GPU Sofia*) viršininkas potvarkiu pagal *ZChRB* 41 straipsnio 5 punktą ir 44 straipsnio 1 dalį HN paskyrė prievartos priemonę „grąžinimas į kilmės šalį, tranzito šalį arba trečiąją valstybę“. Taip pat 2020 m. kovo 12 d. *GPU Sofia* viršininkas antru potvarkiu pagal *ZChRB* 42h straipsnio 3 ir 4 dalis, aiškinamas kartu su 10 straipsnio 1 dalies 7 ir 22 punktais bei 44 straipsnio 1 dalimi, HN paskyrė kitą prievartos priemonę „draudimas atvykti į Bulgarijos Respubliką ir joje gyventi“ penkerių metų laikotarpiui – nuo 2020 m. kovo 12 d. iki 2025 m. kovo 11 d. Pagrindinėje byloje nėra informacijos, kad šie potvarkiai būtų buvę apskūsti administracine arba teismine tvarka.
- 5 Atliekant ikiteisminį tyrimą 2020 m. balandžio 23 d. tyrimo institucijos nutarimu HN buvo oficialiai pareikštas kaltinimas įvykdžius nusikalstamą veiką pagal NK 316 straipsnį, aiškinamą kartu su 308 straipsnio 1 ir 2 dalimis. Konkrečiai jis kaltinamas tuo, kad 2020 m. kovo 11 d. sąmoningai naudojosi netikrais oficialiais užsienio šalies asmens dokumentais, t. y. netikru Graikijos pasu ir netikra Graikijos tapatybės kortele, tačiau negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už netikrų dokumentų gaminimą.
- 6 2020 m. balandžio 27 d. HN ir jo *ex officio* paskirtas gynėjas sužinojo apie nutarimą dėl oficialaus kaltinimo pareiškimo ir HN, dalyvaujant vertėjui, buvo informuotas apie jo teises pagal NPK, įskaitant NPK 269 straipsnio nuostatą dėl

bylos nagrinėjimo teisme nedalyvaujant kaltinamajam ir to pasekmių. Per tą pačią dieną atliktą apklausą HN pareiškė, jog jis supranta jam išaiškintas teises, nenori dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme, nes dėl to „patirtų nereikalingų išlaidų“, ir visiškai pasitiki savo *ex officio* paskirtu gynėju „nagrinėjant bylą teisme jam nedalyvaujant“.

- 7 2020 m. gegužės 27 d. *Sofijski rayonen sad* (Sofijos apylinkės teismas), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, buvo gautas HN kaltinamasis aktas dėl nusikalstamos veikos pagal NK 316 straipsnį, aiškinamą kartu su 308 straipsnio 1 ir 2 dalimis, paskui teisme buvo iškelta baudžiamoji byla, kurioje teikiamas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą.
- 8 2020 m. birželio 24 d. nutarimu *Sofijski rayonen sad* (Sofijos apylinkės teismas) nustatė baudžiamosios bylos parengiamojo posėdžio datą – 2020 m. liepos 23 d. Teisėjas pranešėjas, atsižvelgdamas į NPK 274b straipsnio 3 dalies reikalavimus, nurodė dalyvaujant *Direksia Migratsia* (Migracijos direkcija) prie *Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Vidaus reikalų ministerija, toliau – MVR) įteikti HN nutarimo ir kaltinamojo akto, išverstų į albanų kalbą, kopijas. Šiuose dokumentuose taip pat buvo nurodyta, jog pagal NPK 269 straipsnio 1 dalį kaltinamojo dalyvavimas nagrinėjant bylą teisme yra privalomas ir bylos nagrinėjimas jam nedalyvaujant galimas tik NPK 269 straipsnio 3 dalyje nustatytais sąlygomis.
- 9 2020 m. liepos 16 d. *Direksia Migratsia* prie MVR raštu teismui buvo pranešta, jog HN 2020 m. birželio 16 d. buvo išleistas iš užsieniečių laikinojo apgyvendinimo įstaigos ir, siekiant įvykdyti jam paskirtą prievartos priemonę „grąžinimas į kilmės šalį, tranzito šalį arba trečiąją valstybę“ ir penkeriems metams nustatyta „draudimą atvykti į Bulgarijos Respubliką ir joje gyventi“, nuvežtas prie Bulgarijos Respublikos valstybės sienos. Dėl šios aplinkybės kaltinamasis nebuvo tinkamai informuotas apie dėl jo pradėtą teismo procesą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 10 Kaltinamasis HN savo pastabų nepateikė, nes buvo prievarta išvežtas iš šalies ir jo gyvenamoji vieta teisminėms institucijoms šiuo metu nežinoma.
- 11 *Ex officio* paskirta kaltinamojo gynėja nepateikė aiškių pastabų šiuo klausimu ir nepasinaudojo jai suteiktu terminu papildomiems klausimams, kuriuos galimai reikėtų įtraukti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, pateikti.
- 12 2020 m. liepos 23 d. teismo posėdyje ji nurodė, jog HN nebuvo informuotas apie pradėtą teismo procesą, todėl jis turi būti vykdomas pagal bendrąsias teisės normas kaltinamajam nedalyvaujant.
- 13 Prokuroras nepateikė aiškių pastabų šiuo klausimu ir nepasinaudojo jam suteiktu terminu papildomiems klausimams, kuriuos galimai reikėtų įtraukti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, pateikti.

- 14 2020 m. liepos 23 d. teismo posėdyje prokuroras nurodė, jog šiuo atveju bylos nagrinėjimo teisme nedalyvaujant kaltinamajam sąlygos yra įvykdytos, nes kaltinamojo šalyje nėra ir jo gyvenamoji vieta nežinoma.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 15 Šios bylos tyrimo dalykas yra galimas HN dalyvavimas nusikalstamoje veikoje, už kurį jis turi būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn; teismas turi išnagrinėti bylą iš esmės ir priimti sprendimą dėl asmens kaltumo arba nekaltumo.
- 16 Vis dėlto pirmiausia reikia atsakyti į principinį klausimą, ar kaltinamojo teisė pačiam dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme gali būti apribojama vykdomosios valdžios institucijos paskirta prievartos priemone, kuria asmeniui nustatomas ilgalaikis draudimas atvykti į Bulgarijos Respublikos teritoriją ir joje gyventi.
- 17 Taigi Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi nuspręsti, ar leidžiama 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 1 dalyje numatytą kaltinamųjų teisę dalyvauti nagrinėjant jų bylą teisme apriboti nacionalinės teisės nuostatomis, pagal kurias oficialiai kaltinamiems užsieniečiams galima nustatyti administracinį draudimą atvykti į šalį, kurioje vyksta baudžiamosios bylos nagrinėjimas, ir joje gyventi.
- 18 Prievartinis kaltinamojo išsiuntimas iš šalies ir jam nustatytas draudimas atvykti į šalį ir joje gyventi eliminuoja kaltinamojo galimybę pačiam dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme, visų pirma parengiamajame posėdyje, po kurio kaltinamasis nebegali pareikšti apie galimus jo teisių į gynybą pažeidimus per ikiteisminį tyrimą. Pagrindinėje byloje teismas, nepaisydamas, kad kaltinamasis nedalyvauja, surengė parengiamąjį posėdį tam, kad būtų pradėtas teismo tyrimo etapas, nes pagal Bulgarijos teisės aktus tik teismo tyrimo etape atsiranda teisinė galimybė kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Vis dėlto procesinės kliūtys dar kartą surengti parengiamąjį posėdį atvykus pačiam asmeniui nėra.
- 19 Pagal *ZChRB* 10 straipsnio 1 dalies 7 punktą užsieniečiui draudžiama atvykti į šalį, jei jis bandė atvykti arba vykti tranzitu naudodamasis netikrais arba suklastotais dokumentais. Pagal *ZChRB* 10 straipsnio 2 dalies nuostatą numatyta išimtis dėl humanitarinių priežasčių arba būtinybės ginti valstybės interesus arba vykdyti tarptautinius įsipareigojimus.
- 20 Išnagrinėjus nurodytas nuostatas matyti, kad paties kaltinamo užsieniečio dalyvavimas nagrinėjant jo bylą teisme, kai jis bandė atvykti arba vykti tranzitu naudodamasis netikrais arba suklastotais dokumentais, priklauso nuo aiškaus išankstinio vykdomosios valdžios institucijų leidimo atvykti, kurio teisminė peržiūra negalima, o tai reiškia, kad faktiškai yra daug administracinių kliūčių, kurios daro poveikį teisei į teisingą bylos nagrinėjimą.

- 21 Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turėtų išaiškinti, ar įvykdytos 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 2 dalies a ir (arba) b punktuose nustatytos sąlygos dėl bylos nagrinėjimo teisme nedalyvaujant kaltinamam užsieniečiui, kai jis buvo tinkamai informuotas apie bylos nagrinėjimą teisme ir neatvykimo pasekmes ir jam atstovauja įgaliotas advokatas, kurį pasirinko kaltinamasis arba kurį paskyrė valstybė, tačiau jis pats negali atvykti į teismo posėdį, nes jam pagal administracinę procedūrą buvo nustatytas draudimas atvykti į šalį, kurioje vyksta baudžiamosios bylos nagrinėjimas, ir joje gyventi.
- 22 Atsakymas į antrąjį klausimą teismui yra svarbus dėl tolesnio bylos nagrinėjimo, t. y. ar teismas turi imtis priemonių pagal taikomas tarptautines procedūras kaltinamojo gyvenamajai vietai užsienyje nustatyti, informuoti jį apie bylos nagrinėjimą ir išnagrinėti bylą nedalyvaujant kaltinamajam, bet dalyvaujant *ex officio* paskirtam gynėjui, ar teismas, siekdamas užtikrinti neapribotą kaltinamojo naudojimąsi teise dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme, turi sustabdyti bylos nagrinėjimą pagal administracinę procedūrą nustatyto draudimo laikotarpiui.
- 23 Pagal NPK 269 straipsnio 1 dalies nuostatą kaltinamojo dalyvavimas nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme dėl sunkaus nusikaltimo yra privalomas, o pagal 3 dalį bylą nagrinėti teisme nedalyvaujant kaltinamajam leidžiama tik tuomet, kai tai netrukdo išsiaiškinti objektyvios tiesos. Dėl šios teisės normos reikalingas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas klausimu, ar leidžiama 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016 3 11, p. 1–11) 8 straipsnio 1 dalyje numatytą kaltinamojo teisę dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme transformuoti į procesinę pareigą, ir konkrečiai, ar valstybės narės taip užtikrintų aukštesnio lygio apsaugą, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 48 konstatuojamąją dalį, ar, priešingai, toks veikimo būdas būtų nesuderinamas su jos 35 konstatuojamąja dalimi, kurioje nurodyta, kad kaltinamojo teisė nėra absoliuti ir jos gali būti atsisakoma.
- 24 Atsakymas į trečiąjį klausimą yra teisėto bylos nagrinėjimo teisme nedalyvaujant kaltinamajam sąlyga, kai tai netrukdo išsiaiškinti objektyvios tiesos, tuo atveju, kai kaltinamasis buvo tinkamai informuotas apie procesą ir vis tiek, nepriklausomai nuo pagal administracinę procedūrą nustatyto draudimo atvykti į Bulgarijos Respubliką ir joje gyventi, aiškiai atsisakė teisės dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme.
- 25 Jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas į trečiąjį klausimą atsakytų taip, kad Direktyvos 2016/343 8 straipsnio 1 dalyje numatytos kaltinamojo teisės transformuoti į procesinę pareigą neleidžiama, jis turėtų išaiškinti, ar leidžiama, kad kaltinamasis aiškiai iš anksto per ikiteisminį tyrimą atsisakytų šios teisės, jei jis buvo informuotas apie neatvykimo pasekmes.

- 26 Iš per ikiteisminį tyrimą atliktos HN apklausos protokolo matyti, jog kaltinamasis, dalyvaujant vertėjui ir savo *ex officio* paskirtam gynėjui, buvo informuotas apie kaltinamojo teises pagal NPK, įskaitant NPK 269 straipsnio nuostatą dėl bylos nagrinėjimo teisme nedalyvaujant kaltinamajam ir to pasekmių. HN aiškiai pareiškė, jog jis supranta jam išaiškintas teises, nenori dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme, nes dėl to „patirtų nereikalingų išlaidų“, ir visiškai pasitiki savo *ex officio* paskirtu gynėju „nagrinėjant bylą teisme jam nedalyvaujant“. Vis dėl šis atsisakymas buvo pareikštas prieš teismui gaunant kaltinamąjį aktą, taigi iki to momento, kai atsirado teisė dalyvauti nagrinėjant bylą teisme, dėl to kyla pagrįstų abejonų, ar šis atsisakymas turi tas teises pasekmes, kurių juo buvo siekta.

DARBINIS VERTINIMAS